Приватизація. Залучення іноземних інвесторів

Вже досить давно оголошені Україною плани щодо проведення масштабної приватизації набирають обороти. Актуальність приватизації з одного боку продиктована необхідністю наповнювати державних бюджет, а з іншого - потребою підвищення ефективності управління державними підприємствами. Всі питання, пов'язані з процедурою приватизації в Україні, реалізуються під пильним контролем європейських інститутів, завдання яких полягає у запобіганні проявів корупції та забезпечені прозорості приватизаційного процесу.

Після передачі компаній, які знаходяться у власності держави, приватним інверторам, їх ефективність повинна суттєво зрости, оскільки, як відомо, держава є поганим управлінцем на підприємствах зі складною внутрішньою структурою. Таким чином держава може отримати суттєві вигоди. З одного боку позбавитись погано керованих державних компаній, а з іншого боку отримувати регулярні надходження в державний бюджет в майбутньому, за умови збереження частки в приватизованих компаніях.

Відповідальним за приватизаційний процес в Україні є Фонд державного майна. Планується, що в найближчі роки фонд приватизує в цілому близько 450 об'єктів. Хоча відповідальні особи повідомляють, що це повинно статись ще цього року. Серед 450 об'єктів 70 є великими та середніми підприємствам, які в першу чергу, можуть стати цікавими для іноземних інвесторів.

З метою удосконалення приватизаційного процесу український парламент на початку цього року вніс ряд змін до закону про приватизацію державного майна.

Найбільш важливими новелами, на які слід звернути увагу учасникам приватизаційного процесу в Україні, є положення про методи приватизації. Підприємства в державній власності можуть бути продані на аукціоні, на конкурсній основі або на біржах. При цьому вимога обов'язкового продаж пакету акцій у в розмірі 5-10 відсотків від статутного капіталу була скасована.

Окрім цього слід зазначити, що приватизація та продаж об'єктів здійснюється з залученням радників. Залучення радників здійснюється відповідно до затвердженого Кабінетом міністрів України порядку. Конкурсний відбір радників здійснюється з дотриманням принципів конкурентності, рівноправності, загальнодоступності, гласності та прозорості, незалежності членів конкурсної комісії. Закон також встановлює певні вимоги до радників, які беруть учать у підготовці процесу приватизації та продажу об'єктів приватизації. Компетенція та досвід консультанта в цьому випадку є ключовим фактором.

Рішення про залучення радників до приватизаційного процесу приймає український уряд. Основними завданнями радника є збір та аналіз економічних, технічних та фінансових показників діяльності підприємства, проведення аудиту, реструктуризація заборгованості, підготовка документації про підприємство згідно з вимогами законодавства про захист

економічної конкуренції, пошук інвесторів і т.д.

В новій редакції закону про приватизацію також визначенні категорії осіб, які можуть брати учать у приватизації державного майна. Тут варто зазначити, що участь не всіх іноземних інвесторів в Україні вітається. Покупцями не можуть бути юридичні особо або пов'язані з ними особи, які визнані Урядом країнами-агресорами. Це положення в першу чергу стосується участі російських компаній. Окрім цього обмежена учать в процесі приватизації компаній з країн, проти яких Україна ввела санкції.

Додатковими вимогами, які ставляться до покупців в процесі приватизації, є розкриття кінцевих вигодонабувачів інвесторів, які купують акції в державних компаніях. Такі вимоги направлені на забезпечення прозорості приватизації та уникнення перепродажу об'єктів приватизації пов'язаним особам за заниженими цінами.

До об'єктів приватизації, які викликають особливий інтерес в інвесторів, є завод з виробництва мінеральних добрив «ОПЗ» в Одесі, державне підприємство спиртової та лікеро-горілчаної промисловості «Укрспирт» та регіональні постачальники електроенергії. Це ті об'єкти, приватизація яких повинна забезпечити найбільші надходження в бюджет.

Аукціон з приватизації «ОПЗ» стартував 26 червня 2016 року, де на продаж був виставлений державний пакет акцій у розмірі 99,567%. Початкова ціна об'єкта складає близько 500 тисяч доларів США. Відповідно до правил аукціону принаймні два учасники повинні буди нерезидентами.

Процедура проведення приватизації та час, обраний для її проведення, є предметом чисельних дискусій. Чимало фахівців вважають, що не слід поспішати з приватизацією великих підприємств, оскільки з огляду на складну економічну ситуацію в Україні вартість державних активів є заниженою. Одночасно висловлюють думки про те, що початок відкритою та прозорої приватизації з залученням іноземних інвесторів буде не лише джерелом додаткових коштів в державному бюджеті, але й підвищить привабливість Україні в очах іноземних партнерів та інвесторі й розглядатиметься як суттєвих крок на шляху боротьби з корупцією та запровадженням ефективних адміністративних механізмів.

З огляду на встановлені строки, складності приватизації великих підприємств та кількість об'єктів приватизації є очевидним, що продаж державних підприємств може затягнутись на роки. Початкова вартість об'єктів приватизації визначається протягом трьох років після прийняття Урядом рішення про приватизацію.

Підбиваючи підсумки варто зазначити, що загалом заходи, які вживає український Уряд у сфері приватизацію, заслуговують високої оцінки. Правова та організаційна база, яка була стравлена дає підстави для оптимізму у цьому питання. Прогрес у питанні приватизації відзначать також чисельні європейські організації. Тому хочеться сподіватись, що запланована приватизація масштабна державних об'єктів стане символом прозорості та трансформації державного апарату, а не ще одним прикладом корупції.